

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คุณภาพของระบบการศึกษาจะดีเพียงไร ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยหลายลักษณะ เช่น การจัดโปรแกรมการสอนต้องให้สนองและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา มีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ มีอาคารเรียนและห้องสมุดที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ มีครูที่มีประสิทธิภาพสูง และมีการจัดกิจกรรมนักเรียนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรับผิดชอบต่อตัวเองและสังคม ลักษณะต่าง ๆ ของแต่ละโรงเรียนที่ปรากฏออกมา นั้น เป็นคุณภาพของโรงเรียน ดังนั้น การที่จะให้การศึกษามีคุณภาพสูงต้องคำนึงถึงคุณภาพของโรงเรียนเป็นสำคัญ การที่จะทราบว่าโรงเรียนใดมีคุณภาพสูงหรือต่ำ ควรมีเกณฑ์ประเมินผลในการวัดคุณภาพของโรงเรียน เฉพาะอย่างหนึ่งเพื่อใช้ในการรับรองวิทยฐานะของโรงเรียนมัธยมศึกษาของกองโรงเรียนราษฎร์ กรมวิสามัญศึกษา

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายที่จะสร้างเกณฑ์ประเมินคุณภาพของโรงเรียนโดยได้เกณฑ์ประเมินผลนั้นมีความแม่นยำ (Validity) ความเชื่อถือได้ (Reliability) และมีอำนาจจำแนก (Power of Discrimination) สูง พอที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการรับรองวิทยฐานะของโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทยในปัจจุบันได้

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตดังต่อไปนี้ คือ :-

1. เกณฑ์ประเมินผลเพื่อรับรองวิทยฐานะที่สร้างขึ้นมาได้ใช้ได้ดีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย และอาจใช้ได้กับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ใช้ไม่ได้กับการศึกษาระดับประถมศึกษาและอุดมศึกษา
2. เกณฑ์ประเมินผลเพื่อรับรองวิทยฐานะของโรงเรียนที่สร้างขึ้นมีลักษณะ เป็นแบบรายการสำรวจ ประกอบด้วยข้อความสั้น ๆ เป็นข้อ ๆ เกี่ยวกับลักษณะที่ต่าง ๆ ของโรงเรียน สำหรับผู้สำรวจจะสำรวจดูว่าโรงเรียนนั้น ๆ มีลักษณะปรากฏตามเกณฑ์แต่ละข้อหรือไม่
3. แบบสำรวจที่สร้างขึ้นมีคุณสมบัติที่จะใช้เป็นมาตรฐานสำหรับคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในปัจจุบัน คือมีความแม่นยำ (Validity) ความเชื่อถือได้ (Reliability) อำนาจจำแนก (Power of Discrimination) สูง และให้ค่าเฉลี่ยปานกลางของโรงเรียนในจังหวัดพระนครและธนบุรี

ขอตกลงเบื้องต้น

การสร้างเกณฑ์ประเมินผลเพื่อรับรองวิทยฐานะของโรงเรียนมัธยมศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยถือว่า โรงเรียนใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ปีพุทธศักราช 2503 เหมือนกันหมดทุกโรงเรียน

ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย

คุณภาพของโรงเรียนหมายถึงลักษณะที่ดีของโรงเรียน ประกอบด้วยลักษณะ 6 ประการ คือ

โปรแกรมการศึกษา (Educational Program) หมายถึงการดำเนินงานด้านการเรียนการสอนให้สนองจุดมุ่งหมายของการศึกษา ในการดำเนินงานด้านการเรียนการสอนแบ่งความรับผิดชอบออกเป็นหมวดวิชาดังนี้ คือ

1. หมวดวิชาภาษาไทย
2. หมวดวิชาภาษาอังกฤษ
3. หมวดวิชาวิทยาศาสตร์
4. หมวดวิชาคณิตศาสตร์
5. หมวดวิชาสังคมศึกษา
6. หมวดวิชาพลานามัยและสุขศึกษา
7. หมวดวิชาศิลปะกีฬาและศิลปะปฏิบัติ
8. หมวดประเมินผลการศึกษา

โปรแกรมการศึกษาที่มีคุณภาพสูงจะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

1. จัดสอนครบทุกหมวดวิชา
2. จำนวนเวลาที่สอนแต่ละหมวดครบตามที่หลักสูตรกำหนดให้
3. ครูผู้สอนได้รับการศึกษาในสาขาวิชาที่ทำการสอน โดยตรง
4. ครูผู้สอนเตรียมการสอนก่อนเข้าสอน
5. ครูผู้สอนใช้อุปกรณ์การสอนเป็นประจำ
6. ครูให้กรบ้านสม่ำเสมอ
7. โรงเรียนจัดให้มีชุมนุมทางวิชาการ
8. โรงเรียนจัดให้มีนันทนาการทางด้านการศึกษา
9. โรงเรียนจัดให้มีการวัดผลการเรียนของแต่ละหมวดวิชาอยู่เสมอ
10. โรงเรียนจัดให้มีห้องพิเศษสำหรับแต่ละหมวดวิชา
11. นักเรียนสอบไล่ได้เกินร้อยละ 75 ของนักเรียนในชั้นนั้น

โปรแกรมการจัดกิจกรรมนักเรียน (Pupil Activity Program) หมายถึง กิจกรรมในโรงเรียนที่ครูและนักเรียนร่วมมือกันจัดขึ้น โปรแกรมการจัดกิจกรรมนักเรียนที่เหมาะสม จะต้องครอบคลุมลักษณะดังต่อไปนี้คือ

1. โรงเรียนจัดให้มีสภานักเรียน
2. กิจกรรมต่าง ๆ จัดโดยนักเรียนรู้และมีครูเป็นที่ปรึกษา
3. โรงเรียนจัดตั้งชุมนุมเพื่อส่งเสริมกิจกรรมประกอบหลักสูตร
4. โรงเรียนจัดให้มีการแข่งขันกีฬา

การห้องสมุด (Library Service) หมายถึงโครงการของห้องสมุดโรงเรียน ที่จัดขึ้นเพื่อประโยชน์ของการเรียนการสอนและการศึกษาค้นคว้าการบริการของห้องสมุด จะต้องประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. ห้องสมุดมีบรรณารักษ์ที่ได้รับการฝึกอบรมด้านนี้มา โดยเฉพาะ
2. หนังสือในห้องสมุดจัดตามระบบของวิธีการจัดหนังสือ
3. วัสดุและอุปกรณ์มีสภาพเรียบร้อยและจัดตามลักษณะการจัดห้องสมุด
4. บรรณารักษ์ในห้องสมุดเหมาะสมแก่การอ่านและค้นคว้า
5. ห้องสมุดเปิดบริการแก่นักเรียนทั้งในตอนเช้าก่อนเข้าเรียน ระหว่างหยุดพักกลางวัน และในตอนเย็น
6. ห้องสมุดเปิดโอกาสให้นักเรียนขอยืมหนังสือได้

การแนะแนวในโรงเรียน (Guidance Service) หมายถึงโครงการที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อช่วยเหลือนักเรียน การบริการด้านนี้จะต้องครอบคลุมลักษณะดังนี้คือ

1. โรงเรียนจัดบริการ รับปรึกษาและแนะแนวให้แก่เด็กเป็นรายบุคคล
2. โรงเรียนจัดให้มีครูผู้ทำการศึกษา เด็กที่มีปัญหา
3. โรงเรียนจัดบริการแนะแนว เกี่ยวกับสถานศึกษาชั้นสูงและก้านอาชีพ
4. โรงเรียนจัดชั่วโมงครูประจำชั้น (Homeroom)

อาคารสถานที่เรียน (School Building & Ground)

ประกอบด้วยสิ่ง

ของโรงเรียน สถานที่ดำเนินการเรียนการสอน สถานที่ค้ำบริหารและบริการและสถานที่ติดต่อภายใน สถานที่ดังกล่าวต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

1. ที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ในที่เดินทางไปมาได้สะดวก
2. ที่ตั้งของโรงเรียนถูกสุขลักษณะ และมีสภาพสวยงาม
3. อาคารสถานที่เรียนมีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน
4. ห้องเรียนมีอุปกรณ์ที่จำเป็นครบ
5. โรงเรียนมีสถานที่สำหรับค้ำบริหาร เช่น ห้องธุรการ ห้องครูใหญ่
6. โรงเรียนมีสถานที่สำหรับค้ำบริการ เช่น ห้องประชุม ห้องอาหาร ห้องพยาบาล ห้องฝึกครู ห้องส้วม
7. ในบริเวณโรงเรียนมีทางเดินที่ค้ำถึงกันสะดวก

การบริหาร (Administration) หมายถึงการดำเนินงานในโรงเรียน การบริหาร

โรงเรียนที่ดีต้องค้ำเนียบการดังนี้ คือ

1. การบริหารงานในโรงเรียนแบ่งความรับผิดชอบอย่างน้อย 3 ค้ำนคือ ค้ำนบริหาร วิชาการ ค้ำนบริหารธุรกิจ และค้ำนบริหารนุศลากร
2. โรงเรียนมีกฎเกณฑ์ วิธีจัดการ และนโยบายในการบริหารงาน
3. โรงเรียนมีการประชุมครูอย่างน้อยเดือนละ 2 ครั้ง
4. ค้ำนวิชาการแบ่งความรับผิดชอบเป็นหมวดวิชา
5. ครูในหมวดวิชารับผิดชอบค้ำนการสอนและการวัดผลร่วมกัน
6. โรงเรียนจัดครูเข้าสอนเหมาะสมกับวุฒิ ความถนัด และความสามารถ
7. โรงเรียนทำการสำรวจจำนวนนักเรียนทุกวัน
8. โรงเรียนมีการประชุมนักเรียนอย่างน้อย 2 สัปดาห์ต่อ 1 ครั้ง

9. โรงเรียนมีการประชุมระหว่างครูและผู้ปกครองอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

การสร้างเกณฑ์ประเมินคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อการประดิษฐ์ (Invention Research) โดยผู้วิจัยอาศัยลักษณะ 6 ประการที่แสดงคุณ
 ภาวะของโรงเรียนถึงชื่อแล้วมาสร้างเกณฑ์ในลักษณะของแบบสำรวจโดยมีข้อความสั้นๆ เป็น
 ข้อ ๆ ที่เกี่ยวกับลักษณะต่าง ๆ ของโรงเรียนเป็นแบบรายการสำหรับพิจารณาว่าลักษณะปรากฏ
 ของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนตรงตามเกณฑ์หรือไม่ ถ้าแบบสำรวจนี้มีความแน่นอนตรง (Validity)
 ความเชื่อถือได้ (Reliability) และมีอำนาจจำแนก (Power of Discrimination)
 สูง ก็ใช้เป็นเครื่องมือในการวัดคุณภาพของโรงเรียน เป็นแนวทางสำหรับการปรับปรุงลักษณะที่
 ยังบกพร่องอยู่ และ สำหรับรับรองว่าหน่วยงานของโรงเรียนด้วย